

23 SEPTEMBER 2015

1069

GEMEENTE MIDDEN-DRENTHE

Toekomstvisie van de bibliotheken Midden-Drenthe

Update 2016

September 2015

Toekomstvisie van de bibliotheken Midden-Drenthe, update 2016

De visie zoals wij die vorig jaar hebben gemaakt, geldt ook voor de komende jaren. Er hebben zich echter in 2015 ontwikkelingen voorgedaan die doorwerken in het beleid van de bibliotheek Midden-Drenthe:

1. Biblionet en negen Drentse bibliotheken vormen m.i.v. 2015 samen één nieuwe organisatie
2. De nieuwe bibliotheekwet is van kracht
3. Nieuw strategisch plan 2015-2017 voor de nieuwe organisatie
4. In gemeenten en provincie zijn nieuwe colleges gevormd

Hieronder beschrijven we hoe dat het bibliotheekwerk in Midden-Drenthe beïnvloed.

Ad 1: nieuwe organisatie:

Biblionet en negen Drentse bibliotheken (Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Coevorden, De Wolden, Meppel, Midden-Drenthe, Noordenveld, Tynaarlo en Westerveld) vormen m.i.v. 2015 samen één nieuwe organisatie. Door de opschaling en samenvoeging van front- en backoffice kan slagvaardig worden geanticipeerd op maatschappelijke veranderingen. Om onnodige bestuurlijke drukte te voorkomen, kunnen bibliotheken 'infuseren', d.w.z. dat het bestuur van de bibliotheek zichzelf opheft en de vertegenwoordiging aan het grotere geheel is. De besturen van Bibliotheek Aa en Hunze en Borger-Odoorn zijn al 'ingefuseerd'. Het bestuur van Bibliotheek Midden-Drenthe heeft hierover nog geen standpunt ingenomen. In tijden waarin de middelen onder druk (zie 2) staan is het belangrijk één krachtige organisatie te vormen.

Ad 2: nieuwe bibliotheekwet:

Sinds 1987 heeft de bibliotheekbranche geen wet meer gehad. Gebrek aan samenhang en inefficiëntie werken remmend t.a.v. innovatie. Ook de digitale activiteiten van de bibliotheken hebben geen formele basis. Daarom wordt het huidige kader vervangen door een nieuwe wet, die per 1 januari 2015 wordt ingevoerd. In de wet:

- Is de maatschappelijke functie van de bibliotheek – naast leren, lezen, informeren ook cultuur en ontmoeting – vastgelegd.
- Is uitgangspunt meer samenhang te creëren door alle bibliotheekorganisaties samen in één netwerk onder te brengen.
- Is een nieuwe rol voor de Koninklijke Bibliotheek vastgelegd: de inkoop van e-content en vormgeving van de Digitale Bibliotheek. de digitale collectie van context voorziet en de inkoop van digitale werken doet. Het Rijk zorgt voor de structurele financiering daarvan. De PSO's blijven overigens verantwoordelijk voor de aansluiting op de landelijke infrastructuur, de zoekmachines en het servicemanagement.
- Is vastgelegd dat elke Nederlander lid kan worden van - hetzij via een bibliotheeklidmaatschap, hetzij door zich rechtstreeks in te schrijven bij - de digitale bibliotheek.

In de Bibliotheekwet zijn taken belegd bij de Rijksoverheid, de provincie en gemeenten: de gemeente is verantwoordelijk voor het lokale bibliotheekwerk, de provincie voor de ondersteuning daarvan en het Rijk is verantwoordelijk voor het stelsel als geheel.

Taken van de onderscheiden lagen zijn:

Rijk:

De landelijke overheid draagt zorg voor de ontwikkeling en instandhouding van de digitale infrastructuur t.b.v. de Digitale Bibliotheek. Deze is omwille van efficiency landelijk geregeld. Daarnaast zorgt ze voor het beheer van en het van context voorzien van een landelijke digitale collectie. Daartoe wordt ingekocht door de Koninklijke Bibliotheek (de Nationale Bibliotheek).

Provincie:

De provincie is verantwoordelijk voor het onderling en interbibliothecair leenverkeer (de distributie van boeken), de innovatie van de fysieke bibliotheken, de afstemming van het collectiebeleid en het vormen van netwerken en allianties. De bibliotheken en provinciale serviceorganisaties maken deel uit van het netwerk. Het staat provincies vrij naast deze wettelijke taken autonome taken op zich te nemen.

De provincie heeft te kennen gegeven Biblionet Drenthe als provinciale ondersteuningsinstelling te subsidiëren voor de taken die zij op grond van de Wet stelsel openbare bibliotheken wordt geacht uit te voeren. Dit takenpakket is smaller dan voorheen en bovendien dient het uitgevoerd te worden voor alle twaalf Drentse basisbibliotheken (dus ook de bibliotheken die geen overeenkomst van dienstverlening met Biblionet Drenthe hebben). Het gevolg is dat de spoeling dunner wordt. Dit vergroot de verantwoordelijkheid van de gemeente voor (keuzes t.a.v.) het bibliotheekwerk.

Gemeente:

De gemeente is verantwoordelijk voor het lokale bibliotheekwerk. Deze verantwoordelijkheid heeft betrekking op de beschikbaarheid, de omvang en de kwaliteit van m.n. de fysieke bibliotheek; de digitale bibliotheek wordt centraal geregeld. Lokale keuzes daarin bepalen het bekostigingsniveau. In de wet is vastgelegd dat *alle* kernfuncties van de bibliotheek gelden. Ook zijn voorwaarden vastgelegd waaraan een bibliotheek moet voldoen, bijvoorbeeld contributievrijdom voor de jeugd. Een gemeente is niet verplicht een bibliotheek in stand te houden. Wel dient een gemeente waar een laatste vestiging verdwijnt in overleg te treden met de buurgemeente(n) hoe dit netjes op te lossen.

Ad 3: nieuw strategisch plan 2015-2017 voor de nieuwe organisatie:

De nieuwe organisatie heeft de koers voor de komende jaren vastgelegd. Bibliotheek Midden-Drenthe maakt deel uit van de nieuwe organisaties en onderschrijft de keuzes. Ook nu wordt –net als in de eerdere toekomstvisie van Bibliotheek Midden-Drenthe – invulling gegeven aan de 5 kernfuncties (onder in het kader op pagina 9 benoemd). Logisch, dit is een wettelijke verplichting. Wel zijn er t.o.v. het voorgaande strategisch plan enkele accentverschuivingen. De beleidsspeerpunten zijn:

1. 'Klassieke' bibliotheek
2. Digitale bibliotheek
3. Onderwijs
4. Sociaal domein

Hoe wordt hier praktisch invulling aan gegeven?

1. dBos wordt doorgezet en zo mogelijk uitgebreid naar voorschools (Boekstart) en het voortgezet onderwijs (dBos VO).
2. Laaggeletterdheid wordt zo veel mogelijk door bibliotheekorganisaties samen met het Bondgenootschap voor Geletterdheid regio Drenthe, de Stichting Lezen en Drentse gemeenten van vorm en inhoud voorzien. De drie noordelijke provincies (Drenthe, Friesland en Groningen) hebben gezamenlijk een projectleider laaggeletterdheid aangesteld om slagen te maken.

In Midden-Drenthe wordt samen met Stichting Welzijn en de gemeente in de stuurgroep educatie gewerkt aan een voorstel tot een gezamenlijke aanpak in het bestrijden laaggeletterdheid.

3. Het spreidingsplan (vestigingsbeleid) wordt uitgevoerd. Zulks uiteraard in nauw overleg met de gemeente en in overeenstemming met de mogelijkheden. Voor mensen die om welke reden dan ook de bibliotheek niet kunnen bezoeken blijft de bezorgdienst.
4. In de bibliotheek wordt invulling gegeven aan de 5 kernfuncties van de bibliotheek: leren, lezen, informeren, ontmoeting en cultuur. De drie eerstgenoemde zijn de belangrijkste. In Midden-Drenthe wordt ook ingestoken op de bibliotheek als ontmoetingsplek, wordt de culturele functie ingevuld door samenwerking met andere culturele organisaties en een uitgebreide (gezamenlijke) activiteitenprogrammering.
5. Keuzes t.a.v. de Digitale Bibliotheek en innovatie zijn mede afhankelijk van de landelijke ontwikkelingen en keuzes die de provincie maakt voor w.b. de invulling van haar taken. Maar klanten helpen bij het ontwikkelen van (kennis m.b.t.) hun digitale vaardigheden en promotie van het e-book zullen er zeker deel van uitmaken.
6. De rol van de bibliotheken in het sociale domein willen we samen met gemeente en Stichting Welzijn Midden-Drenthe invullen. Mogelijke voorbeelden:
 - Inzet van mensen met een beperking op bedrijfsonderdelen
 - Informatie/voorlichting/loketfunctie m.b.t. de 3D-wijzigingen
 - Samenwerken met UWV, bijv. Walk & Talk: een nieuwe dienstverlening voor werkzoekenden i.s.m. UWV om werkzoekenden elkaar te laten ontmoeten en vaardigheden bij te brengen op het gebied van solliciteren

Waar heeft gemeente Midden-Drenthe behoefte aan? Dat gaan we peilen. We gaan zeker werk maken van Digisterker, een scholingsprogramma dat burgers wil leren werken met de elektronische overheid. Zodat zij zelfstandig gebruik kunnen maken van de elektronische dienstverlening van bijvoorbeeld de gemeente, het UWV en de Belastingdienst.

1. Bibliotheken zullen samen meer werk gaan maken van marketing, om enerzijds d.m.v. gepersonaliseerde marketingacties de traditionele lezers te blijven bedienen, anderzijds om te benadrukken dat de bibliotheek meer is dan een 'uitleenfabriek'.

In bijlage I staan de concrete doelen voor de beleidsperiode 2015-2017 benoemd.

Bijlage I: aanvullende doelen voor de beleidsperiode 2015 - 2017

De acties die in het eerdere deel beschreven staan gelden ook in de komende beleidsperiode.

Daarnaast werken de nieuwe beleidskeuzes en de praktische invulling daarvan door.

In het onderstaande schema is te zien hoe:

Beleidskeuzes	Doel	Betrokkenen
Vestigingsbeleid		
Beleid t.a.v. de vestigingen	Voor Midden-Drenthe verandert vooralsnog weinig: Bibliotheek Beilen is de hoofdvestiging (L), Smilde en Westerbork zijn en blijven M-nevenvestigingen en Bovensmilde een S-vestiging. Wel zal kritisch gekeken (moeten) worden naar de omvang van de collectie en de inzet van (vrijwillige) medewerkers om deze keuze betaalbaar te houden.	Bibliotheek, Biblionet, gemeente
Boekendienst aan huis	Voor ouderen die om welke reden dan ook de bibliotheek niet kunnen bezoeken blijft de bezorgdienst	Bibliotheek(vrijwilligers)
Leesbevordering		
BOS-scholen primair onderwijs	Alle basisscholen van de gemeente (ruim 2.500 leerlingen) doen mee aan de Bibliotheek <i>op school</i>	Bibliotheek, basisonderwijs, Biblionet
BOS-school voortgezet onderwijs in Beilen	Doorgaande lijn ontwikkelen van leesbevorderende activiteiten op het voortgezet onderwijs	Bibliotheek, Voortgezet onderwijs, gemeente, Biblionet
Uitvoering BoekStart in de voorschoolse voorzieningen	In zo veel mogelijk peuterspeelzalen en kinderdagverblijven wordt BoekStart uitgevoerd; er vindt afstemming op het VVE-beleid plaats	bibliotheek Peuterspeelzalen Kinderdagverblijven, onderwijs, gemeente
Informatie BoekStart Baby's	Alle ouders van pasgeboren baby's krijgen informatie over leesbevordering door middel van het afhalen van de BoekStartkoffer bij de bibliotheek	bibliotheek Consultatiebureau, gemeente, Biblionet
Laaggeletterdheid		
Activiteiten in Week van de Alfabetisering	Brede aandacht en bespreekbaar maken van het thema en het werven van nieuwe cursisten en vrijwilligers Persberichten	Bibliotheek, stichting Welzijn Midden-Drenthe, gemeente, Bondgenootschap
Gezamenlijke inzet op bestrijden laaggeletterdheid	De drie noordelijke provinciale ondersteuningsinstellingen hebben samen een coördinator laaggeletterdheid aangesteld	Biblionet Drenthe, Biblionet Groningen en Biblioservice Fryslân

Beleidskeuzes	Doel	Betrokkenen
Vestigingsbeleid		
Taalpunt inrichten in Beilen	Een Taalpunt is een plek in een bibliotheek waar laaggeletterden terecht kunnen. Een Taalpunt is samenwerkingsverband tussen lokale partners die zich inzetten voor het verminderen en voorkomen van laaggeletterdheid.	Bibliotheek, Stichting Welzijn, gemeente, Stichting Lezen, Bondgenootschap,
Digibieb: Mediawijsheid	Voor de jeugd als onderdeel van de Doorgaande Leeslijn. Voor volwassenen in de vorm van een iPad-café, workshops gericht op de digitale overheid 2017 (zie ook Digisterker)	Bibliotheek, Stichting Welzijn
Digibieb: E-books	Promotie van het e-bookplatform en hulp bieden bij het gebruik daarvan aan klanten	Bibliotheek
Sociaal domein: peiling behoefte gemeente	1. Peilen of/waar de bibliotheek de gemeente kan ondersteunen in het sociaal domein	Bibliotheek, gemeente, stichting welzijn
Sociaal domein: Digisterker	2. Uitvoering geven aan Digisterker , een scholingsprogramma dat burgers wil leren werken met de elektronische overheid. Zodat zij zelfstandig gebruik kunnen maken van de elektronische dienstverlening van bijvoorbeeld de gemeente, het UWV en de Belastingdienst.	Bibliotheek/Gemeente/ Stichting Welzijn,Digisterker-organisatie
Marketing	Uitvoering geven aan het marketingbeleid samen met de andere Drentse bibliotheken. Denk daarbij aan gezamenlijke ledenwerving, klantenbindingsacties, het bieden van een persoonlijk productaanbod, digitale nieuwsbrieven, enz.	Bibliotheek/Biblionet